

Viaa Gereformeerde Hogeschool

Bacheloropleiding Social Work

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In februari 2019 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Social Work van Hogeschool Viaa bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding Social Work kent een vierjarige voltijd- en deeltijdvariant. Het voltijdprogramma is in 2015 vernieuwd. De deeltijdvariant zit inhoudelijk en qua toetsing dicht tegen het voltijdprogramma aan.

VIAA biedt een evenwichtige opleiding die mee door haar kleinschaligheid een goede en veilige leeromgeving biedt aan haar studenten. Het panel neemt in theorie en praktijk waar dat de opleiding haar grondslagen vindt in de levensovertuiging. Viaa biedt een plezierig en gedegen studieklimaat voor zowel studenten die dezelfde levensovertuiging hebben als ook voor studenten die andersdenkend zijn maar voor de school kiezen vanwege haar kleinschaligheid en kwaliteit.

Het panel beoordeelt dan ook zowel de voltijd- als de deeltijdvariant als **voldoende**.

Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **voldoende**.

Dat geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

De opleiding heeft de beoogde leerresultaten voor de voltijd- en deeltijdvariant beschreven in een voor beide varianten geldend opleidingsprofiel in 2012. In dit opleidingsprofiel heeft Viaa Social Work (verder Viaa SW) haar visie op het beroep van sociaal werker uitgewerkt in competenties, leerresultaten en de daarbij behorende indicatoren. Het panel erkent dat het huidige competentieprofiel van Viaa SW mede vanwege de algemene formulering ervan overeenkomt met de landelijk vastgestelde beoogde leerresultaten. Ook stelt het panel vast dat de opleiding voldoende heeft aangetoond dat haar beoogde leerresultaten voldoen aan het NLQF 6 niveau en aan de eisen die de Dublin descriptoren aan het bachelorniveau stellen. Het panel vindt de onderverdeling in niveaus helder geformuleerd. Gelet op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk van sociaal werkers bepleit het panel het profiel uit 2012 meer te concretiseren in de drie domeinen Jeugd, Zorg en Welzijn die landelijk worden onderscheiden en het profiel meer te laten aansluiten bij het in 2017 vastgestelde landelijk opleidingsdocument Social Work.

De christelijke identiteit van de opleiding is zichtbaar in de aandacht voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. De opleiding onderhoudt nauw contact met het werkveld en lectoraat om daarmee de inhoud van de beoogde leerresultaten en het curriculum te toetsen aan de beroepspraktijk.

Programma

De opleiding ontvangt voor de standaarden 2, 3, 4 en 5 het oordeel **voldoende**. Dat geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

Viaa SW besteedt stevig aandacht aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden van studenten. De opleiding heeft beroepspraktijk en praktijkervaringen als leidende principes van het vernieuwde onderwijsprogramma opgenomen. Van jaar 1 tot en met jaar 4 werken deeltijd- en

voltijdstudenten binnen de Praktijk en Innovatielijn aan diverse opdrachten in de praktijk, waarbinnen zij beroepsvaardigheden ontwikkelen en toepassen.

Ook de oriëntatie op onderzoek is herkenbaar in het onderwijsprogramma ingebed. In de visie van het nieuwe onderwijsprogramma verschuift de aandacht voor onderzoeksvaardigheden zich van het ontwikkelen en kunnen toepassen van (academisch georiënteerde) onderzoekstechnieken naar het benutten van onderzoekskennis voor praktijkvragen. Het panel is daarom ook enthousiast over de keuze om de onderzoeksopdracht te koppelen aan de stage in jaar 3.

Wat betreft de inhoud, concludeert het panel dat de opleiding binnen de vier leerlijnen alle inhoud aan bod laat komen die van belang is om de beoogde leerresultaten te kunnen bereiken. Daarin verwerven voltijd- en deeltijdstudenten dezelfde kennis en vaardigheden en houdingsaspecten. De inhoud van de uitstroomprofielen Zorg en Jeugd is stevig in het curriculum zijn verankerd. De inhoud van het uitstroomprofiel Welzijn en Samenleving is adequaat en wordt thans doorontwikkeld. Het panel juicht deze doorontwikkeling toe. Positief is het panel over de aandacht voor diversiteit en de ontwikkeling van de eigen persoonlijke en professionele identiteit, die onder meer binnen de leerlijn Beroepshouding vorm krijgt.

Het onderwijsprogramma is gedegen ontwikkeld gebaseerd op een eigen didactisch concept, dat qua vormgeving studenten stimuleert tot studeren en daarbij hen faciliteert zich de beoogde leerresultaten eigen te maken. Sterke elementen zijn de sterke relatie met de praktijk en de mogelijkheid voor studenten om zich dankzij de vrije professionaliseringsruimte verder te verdiepen al naar gelang hun persoonlijke keuze. Het onderwijsprogramma kent een logische opbouw en neemt toe in complexiteit. Ook de eisen aan de zelfstandigheid van studenten nemen toe, conform de opbouw in competentieniveaus.

Het panel heeft waardering voor de verschillende werkvormen, die de opleiding inzet. Het panel is verder positief over het voornemen van de opleiding om het deeltijdprogramma opnieuw vorm te geven en daarbij gebruik te maken van blended learning om daarmee beter te kunnen aansluiten op de mogelijkheden van deeltijdstudenten.

Het panel ziet dat de opleiding toegankelijk is voor studenten die aan de wettelijke eisen voldoen. Daarbij stelt de opleiding specifieke werkplekeisen aan deeltijdstudenten. Het panel vindt deze eisen stevig. Het panel is positief over de extra module die de opleiding biedt aan studenten met een mbo-4 studenten om daarmee de overstap naar hbo-onderwijs te vergemakkelijken. Tot slot wil het panel waardering uitspreken voor de versnelde route die de opleiding ontwikkeld heeft voor vwo-instromers en havo-instromers met gemiddeld een 8 voor hun eindexamen.

Personeel

De opleiding ontvangt voor standaard 6 het oordeel **voldoende** en dat geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Viaa SW beschikt over een deskundig docententeam. Docenten zijn over het algemeen mastersgeschoold, hebben praktijkervaring en beschikken over een didactische aantekening. Binnen de opleiding is aandacht voor de continue professionalisering van het docententeam. Het panel ziet dat het team in staat is om de opleiding op een adequate wijze vorm en inhoud te geven en daarnaast studenten op een persoonlijke betrokken manier tot beginnende competente

sociaal werkers op te leiden. Studenten hebben veel waardering voor de deskundigheid van het team en de persoonlijke contacten die zij met docenten onderhouden.

Voorzieningen en begeleiding

De opleiding ontvangt voor de standaarden 7 (voorzieningen) het oordeel **voldoende** en 8 (begeleiding) het oordeel **goed**. Deze oordelen gelden zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

De opleiding is adequaat gehuisvest, voor wat betreft lesruimte en werkplekken voor studenten. De opleiding beschikt voorts over een goed voorziene mediatheek. Het panel vindt de elektronische leeromgeving in de basis op orde, maar ziet mogelijkheden om deze meer te laten aansluiten bij de digitale mogelijkheden van deze tijd.

De begeleiding van Viaa SW is bovengemiddeld goed ingericht. Bij de begeleiding zijn verschillende functionarissen betrokken, die met elkaar een goed netwerk vormen waarbinnen studenten worden begeleid naar het afstuderen. Viaa SW is in staat dankzij haar begeleiding vroegtijdig in te spelen op mogelijke studievertraging en kan daar adequaat op inspelen. Dit draagt bij aan een hoger studiesucces bij Viaa dan landelijk gemiddeld.

Kwaliteitszorg

De opleiding ontvangt voor standaard 9 het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Het panel heeft Viaa SW leren kennen als een lerende opleiding, die in staat is om op basis van signalen van studenten, alumni en werkveld kritisch te reflecteren op het onderwijsprogramma en deze aan te passen als dat nodig is. De procedures daartoe staan helder beschreven in het kwaliteitshandboek. Centrale rol voor het kwaliteitsbeleid bij Viaa SW is weggelegd voor de kwaliteitscommissie en de opleidingscommissie. De opleidingscommissie is bezig zich een positie te verwerven in het kwaliteitsbeleid.

Minstens zo belangrijk is de intrinsieke motivatie bij docenten en management om zich blijvend te willen verbeteren, waarbij zij open staan voor feedback van buitenaf. Het panel heeft op basis van gesprekken kunnen vaststellen dat deze intrinsieke motivatie aanwezig is.

Toetsing

De opleiding ontvangt voor de standaard 10 het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Viaa SW beschikt over een adequaat systeem van toetsing beschikt. Het panel heeft het toetsprogramma bestudeerd en daarbij vastgesteld dat alle leerlijnen en alle competenties op niveau worden afgetoetst. Het panel vindt de toetsen zorgvuldig samengesteld op basis van gedegen toetsmatrijzen. Ten aanzien van de kwaliteit van de beoordeling ziet het panel mogelijkheden om deze op een hoger niveau te brengen door beoordelaars meer met elkaar te laten kalibreren en de rubrics van meer feedback te laten voorzien. Het panel is blij met de wijze waarop de opleiding het afstudeertraject nu heeft ingericht, waarbij een individueel onderzoek in het derde jaar het oorspronkelijke groepsgewijze afstudeerproject in het vierde jaar heeft vervangen. Ook is het panel blij met de nadruk op het opstellen van een persoonlijk profiel, waarin studenten individueel reflecteren op hun professionele identiteit en

handelingsbekwaamheid. Wel ziet het panel mogelijkheden om deze weg verder door te ontwikkelen. Daarbij vraagt het panel vooral aandacht voor de individuele beoordeling van het onderzoek.

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor de standaard 11 het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Het panel heeft een steekproef van vijftien eindwerken bestudeerd, waaronder drie van deeltijdstudenten. Vijf eindwerken dateren uit het afstudeerjaar 2016-2017, tien eindwerken uit het afstudeerjaar 2017-2018. Het panel heeft zowel de onderzoeken als de beroepsprofielen van de studenten bestudeerd.

Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Daaruit blijkt dat de opleiding erin slaagt om professionals op hbo-bachelorniveau op de arbeidsmarkt te brengen. Veel waardering heeft het panel voor beroepsprofielen van afgestudeerde studenten. Studenten reflecteren daarin op hun eigen leerproces, onderbouwd met theoretische concepten. De onderzoeken zijn voldoende van kwaliteit. Het werkveld is zeer positief over de kwaliteit van de afgestudeerden. Met name de methodische manier van werken en de ontwikkeling van een eigen professionele identiteit worden door het werkveld als sterke punten van alumni van Viaa herkend.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Oriëntatie	18
Standaard 3 Inhoud	19
Standaard 4 Leeromgeving	22
Standaard 5 Instroom	24
Standaard 6 Personeel	26
Standaard 7 Voorzieningen	27
Standaard 8 Begeleiding	27
Standaard 9 Kwaliteitszorg	29
Standaard 10 Toetsing	31
Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten	34
Eindoordeel over de opleiding	37
Aanbevelingen	38
Bijlagen	39
Bijlage 1 Bezoekprogramma	40
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	42

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-opleiding Social Work van Viaa Hogeschool. De opleiding betreft een voltijd- en een deeltijdvariant. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Viaa Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en de *NQA Handleiding opleidingsvisitaties 2018 voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 12 februari 2019.

Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw dr. B.T.J. Hooghiemstra (voorzitter, domeindeskundige)

Dr. R.T.H.M. Kloppenburg (domeindeskundige)

De heer F. Bovenberg (domeindeskundige)

Mevrouw A.R. Geluk (studentlid)

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen de deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep.

Bij de aanvraag heeft de instelling een Zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-handleiding 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 15 april 2019

Panelvoorzitter

Mevrouw dr. B.T.J. Hooghiemstra

Lead-auditor

Mevrouw C.M.F. Bomhof MOC

Schets van de opleiding

De opleiding Viaa Social Work is één van de vijf opleidingen van Hogeschool Viaa (verder Viaa). Viaa is een relatief kleine hogeschool met circa 1.600 studenten en een uitgesproken christelijke identiteit. Op haar website omschrijft de hogeschool haar identiteit als volgt:

Op Viaa leven we vanuit het Woord van God. Dat betekent we als medewerkers en studenten in onze omgang en begeleiding als Christen willen leven. Jezus liefde is voor ons allemaal een voorbeeld. We willen leven in navolging van hem. Onze slogan is dan ook “als je gelooft in je werk.”

Viaa wil hooggekwalificeerde, bezielde professionals opleiden in mensgerichte beroepen. Een bezielde professional heeft in de ogen van Viaa een open oog voor zingevingsvragen en levensovertuigingen van degenen die zij in haar werk ontmoet. Daarbij is het van belang dat de professionals in opleiding leren om in hun werk op zichzelf te reflecteren, als persoon, beroepsbeoefenaar en gelovige. De school zet daarom sterk in op de begeleiding van studenten. De hogeschool verzorgt: naast Social Work ook de opleidingen Leraar Basisonderwijs, Verpleegkunde, Godsdienst Pastoraal Werk en Godsdienstleraar.

De opleiding Social Work maakt deel uit van de Academie Social Work & Theologie. Naast de opleiding Social Work, maken ook de opleidingen Godsdienst Pastoraal Werk en Godsdienstleraar deel uit van deze academie. Tot 2017 werd de afdeling Social Work gevormd door de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MW&D) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH). Beide opleidingen zijn sinds september 2017 samengegaan in de opleiding Social Work.

De opleiding volgt daarbij een landelijke ontwikkeling, waarbij opleidingen in het sociale domein zoals MW, SPH en Cultureel Maatschappelijke Vorming (CMV) zijn samengevoegd tot Social Work. De overgang naar de brede opleiding Social Work betrof een planningsneutrale conversie met goedkeuring van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (22 juli 2016).

In 2015-2016 is het curriculum van de opleidingen MWD en SPH vooruitlopend op de samenvoeging nieuw vormgegeven. Bij deze vernieuwing heeft de opleiding het werkveld en het aan de opleiding verbonden lectoraat Samenwerkingsvraagstukken. Begonnen is met de verandering van de propedeuse, daarna is per jaar de vernieuwing doorgevoerd. In het studiejaar 2018-2019 studeren de eerste studenten volgens het nieuwe programma af.

De voltijdopleiding kent sinds 2015-2016 volgende opbouw:

- De propedeuse heeft een oriënterend en een selecterend karakter. Studenten doen basiskennis op en werken een dag per week in een stage. Ook is er specifiek aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. Studenten volgen een belangrijk deel van de vakken samen met studenten Godsdienst Pastoraal Werk en Godsdienstleraar.
- In jaar twee en drie breiden studenten hun basiskennis en -vaardigheden uit. Halverwege het tweede jaar kiezen studenten voor een uitstroomprofiel: Social Work in Welzijn en samenleving, Social Work in de Zorg en Social Work in de Jeugdzorg. Ook in deze fase van de studie is de praktijk een belangrijk onderdeel van de studie. In jaar 2 lopen

studenten twee dagen per week stage; in het derde jaar lopen studenten vier dagen stage per week. Tijdens deze stage doen studenten onderzoek naar een praktijkvraagstuk.

- Het laatste jaar start met een minor. De tweede helft van het vierde jaar is gericht op de eigen professionalisering door het volgen van keuzemodules. Studenten ronden de opleiding af met het schrijven en presenteren van een persoonlijk beroepsprofiel.

Het voltijd- en deeltijdprogramma vertonen een sterke overlap. Het belangrijkste verschil is zichtbaar in jaar 3 en 4. Voltijdstudenten volgen een minor in het eerste semester van het vierde jaar, terwijl deeltijdstudenten de minor verspreid over het eerste semester van jaar 3 en het eerste semester van jaar 4 volgen. Op dit moment is de opleiding bezig om het curriculum van de deeltijdopleiding te herzien, onder meer door meer gebruik te maken van blended learning. De opleiding heeft het voornemen om in het studiejaar 2020-2021 met een nieuw curriculum te starten. In bijlage 1 is een overzicht van beide curricula opgenomen,

De voltijdopleiding telt circa 375 studenten; de deeltijdopleiding heeft circa 50 studenten. In totaal werken 30 docenten op de opleiding. De docent-studentratio is 1:18.

Standaard 1

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Dat geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

De opleiding heeft de beoogde leerresultaten voor de voltijd- en deeltijdvariant beschreven in een voor beide varianten geldend opleidingsprofiel in 2012. In dit opleidingsprofiel heeft Viaa Social Work (verder Viaa SW) haar visie op het beroep van sociaal werker uitgewerkt in competenties, leerresultaten en de daarbij behorende indicatoren. Het panel erkent dat het huidige competentieprofiel van Viaa SW mede vanwege de algemene formulering ervan overeenkomt met de landelijk vastgestelde beoogde leerresultaten. Ook stelt het panel vast dat de opleiding voldoende heeft aangetoond dat haar beoogde leerresultaten voldoen aan het NLQF 6 niveau en aan de eisen die de Dublin descriptoren aan het bachelorniveau stellen. Het panel vindt de onderverdeling in niveaus helder geformuleerd. Gelet op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk van sociaal werkers bepleit het panel het profiel uit 2012 meer te concretiseren in de drie domeinen Jeugd, Zorg en Welzijn die landelijk worden onderscheiden en het profiel meer te laten aansluiten bij het in 2017 vastgestelde landelijk opleidingsdocument Social Work.

De christelijke identiteit van de opleiding is zichtbaar in de aandacht voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. De opleiding onderhoudt nauw contact met het werkveld en lectoraat om daarmee de inhoud van de beoogde leerresultaten en het curriculum te toetsen aan de beroepspraktijk.

Onderbouwing

Beroepsprofiel

Het panel stelt vast dat de opleiding Viaa SW een eigen beroepsprofiel heeft ontwikkeld in 2012. De opleiding beschrijft in een eigen document dat zij sociaal werkers wil opleiden die goed in staat zijn om mensen bij te staan een plek in de samenleving te hebben, erbij te horen en mee te doen, alsook om processen in de samenleving te stimuleren, die dat bevorderen (ZE, 2019 en Beroepsprofiel Social Work).

Bij het beschrijven van het beroepsprofiel van de sociaal werker heeft de opleiding gezocht naar een samenvoeging van de specifieke beroepen van de MWD'er, de SPH'er en de CMV'er. Daarbij heeft de opleiding vastgesteld dat op abstract niveau een aantal algemene competenties of beroepstaken zijn te onderscheiden. Vervolgens heeft de opleiding een definitie ontwikkeld van de sociaal werker als een professional die zich richt op hulp- en dienstverlening aan en ten behoeve van het cliëntensysteem. Het gaat daarbij om mensen of groepen die moeite ondervinden in het functioneren op één of meer van de levensgebieden. De sociaal werker gaat daarbij een

professionele, agogische relatie met het cliëntstelsel aan op bovengenoemde levensgebieden, deze te onderhouden, doelgericht/methodisch te hanteren, af te sluiten en te evalueren. Deze kerntaken krijgen een specifieke invulling al naar gelang de doelgroep en de beroepsomgeving, waar de sociaal werker werkt.

Het panel stelt vast dat Viaa SW voorafgaand aan de landelijke ontwikkelingen al een eigen beroepsprofiel heeft ontwikkeld. Hoewel het panel erkent dat er voldoende samenhang zichtbaar is tussen dit beroepsprofiel en dat wat er in 2017 op landelijk niveau tussen opleidingen SW is afgesproken, ziet het panel ook verschillen. Het panel mist bijvoorbeeld een concrete visie op de ontwikkeling en het functioneren van gemeenschappen en de rol van sociaal werkers daarin.

Beoogde leerresultaten

Viaa SW heeft op basis van bovenstaand profiel de beoogde leerresultaten beschreven in elf competenties. Daarbij heeft de opleiding nauw samengewerkt met het werkveld en met het lectoraat Centrum voor Samenwerkingsvraagstukken.

1. Een analyse maken de culturele en maatschappelijke context van het clientsysteem;
2. Werken voor, namens en met de cliënt/het cliëntstelsel;
3. Plannen en project coördineren en hierover rapporteren;
4. Een relatie met het cliëntstelsel aangaan en onderhouden;
5. Methodisch/planmatig werken;
6. Belemmerende (maatschappelijke en culturele) factoren signaleren en aansturen op verandering;
7. Samenwerken met medewerkers en medewerkers begeleiden;
8. Vormgeven aan de ontwikkeling en uitvoering van het beleid, kwaliteitszorg en beheer;
9. Zich als beroepsbeoefenaar positioneren, profileren en legitimeren;
10. Werken aan professionalisering van zichzelf
11. Werken aan professionalisering van het beroep.

De opleiding heeft deze competenties uitgewerkt op drie niveaus oplopend in moeilijkheidsgraad en zelfstandigheid en deze voorzien van indicatoren. Daarmee krijgen de indicatoren een meer concrete invulling. In de indicatoren komen een aantal aspecten tot uitdrukking zoals het belang van ondernemerschap, interdisciplinair en domeinoverstijgend werken en werken in internationale context

Niveau 3 van de competentieniveaus is op eindniveau geformuleerd.

Voorbeeld van indicator competentie 1; niveau 3,

- De student kan in reële praktijksituaties, op basis van een eigen inschatting,
- blijf geven van inzicht in de invloeden vanuit meso- en macroniveau (sociaal-economisch milieu, organisaties, politiek, maatschappij) op cliëntsituaties en op eigen profiel als professional, met inachtneming van religie en levensbeschouwing;
- kan op zoek gaan naar specifieke verklaringen of onderzoeksresultaten met als vertrekpunt gangbare theorieën
- en kan de keuze ervan legitimeren en daarbij reflecteren op juistheid, volledigheid, authenticiteit en respect voor de leefwereld en overtuiging van anderen.

Het panel vindt de indicator compleet en passend bij het eindniveau. Wel vindt het panel dat de indicatoren eenduidiger en leesbaarder omschreven kunnen worden.

De opleiding is trots op deze uitwerking in niveaus en indicatoren. Het panel ziet dat de opleiding veel werk heeft gestoken in de uitwerking van de leerresultaten en vindt de uitwerking in drie verschillende niveaus doordacht en behulpzaam voor de inrichting van het curriculum en het toetsprogramma.

In 2017 heeft de opleiding haar beoogde leerresultaten vergeleken met het op dat moment landelijk vastgestelde opleidingsprofiel. Daarbij heeft de opleiding vastgesteld dat het competentieprofiel de landelijk overeengekomen beoogde leerresultaten afdoende afdekken. Het panel is het daarmee eens. Het panel vindt de competenties die de opleiding nu hanteert algemeen gedefinieerd en mist de concretisering van de competenties met de landelijk vastgestelde werkvelden “werken in primaire leefomgeving”, “werken in netwerkverbanden” en “werken in gemeenschappen”. Het panel zou deze drieslag graag terugzien in de competentiebeschrijvingen van de opleiding. Het panel adviseert de opleiding om het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide competenties nog eens in samenwerking met werkveld en lectoraat tegen het licht te houden en daarbij ook te kijken naar de mogelijkheden om meer aan te sluiten op het landelijk profiel van SW.

Uitstroomprofielen

Studenten studeren af op een van de drie uitstroomprofielen Zorg, Jeugd en Welzijn en Samenleving. Afgestudeerden op het profiel Jeugd komen in aanmerking voor registratie als jeugdhulpverlener bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd. De opleiding oriënteert zich op de mogelijkheid om afgestudeerden in het profiel Zorg te laten certificeren als GGZ-agoog. Het panel adviseert de opleiding om deze mogelijkheid als extra aan studenten in dit uitstroomprofiel te bieden.

Verbinding met werkveld

Via SW onderhoudt nauwe contacten met het werkveld, via de werkveldcommissie en via contacten met stagebedrijven. Ook docenten lopen stage in het werkveld. Het panel heeft met vertegenwoordigers van het werkveld gesproken. Het werkveld is betrokken bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum. Het valt het panel op dat daarbij de opleiding goed gebruik heeft gemaakt van de kennis die in het werkveld aanwezig is op bijvoorbeeld het gebied van opbouwwerk en het werken in wijken. Het panel vindt dat een verstandige keuze. Het werkveld waar de opleiding contact mee onderhoudt is divers; er zijn contacten met organisaties met een christelijke identiteit en organisaties zonder christelijke identiteit. Het werkveld vindt de contacten met de opleiding laagdrempelig en open. De opleiding staat open voor suggesties voor het onderwijs en blijft inhoudelijk goed aangesloten op de actuele ontwikkelingen in de praktijk, vindt het werkveld. Het panel is positief over de verbinding tussen opleiding en werkveld.

Lectoraat Centrum voor Samenlevingsvraagstukken

Er zijn nauwe contacten tussen de opleiding en het lectoraat Samenlevingsvraagstukken. Het Centrum voor Samenlevingsvraagstukken is onderdeel van de academie Social Work en

Theologie van Hogeschool Viaa. Met praktijkgericht onderzoek slaan de lector en onderzoekers een brug tussen wetenschap, werkveld en onderwijs. Van daaruit ontwikkelen zij nieuwe werkwijzen om optimaal aan te sluiten bij sociale verbanden en informele netwerken. Het centrum voert onderzoek uit naar netwerkondersteuning, lokaal samenspel, en interprofessioneel samenwerken rond jeugd. De lector is betrokken bij de vormgeving van onderwijseenheden en bij het onderwijs als docent.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport subsidieert op dit moment veertien werkplaatsen Sociaal Domein, dit zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen hogescholen, veld en gemeenten. Ze worden vanuit lectoraten gecoördineerd. Het lectoraat Samenlevingsvraagstukken geeft de Werkplaats Sociaal Domein in de regio Zwolle vorm. Onderzoekers, docenten en studenten werken daarin samen met zorg- en welzijnsprofessionals, gemeenten, burgerorganisaties, beroepsopleidingen en kennisinstellingen uit de regio. Binnen de regio werken zij samen aan innovatieve werkwijzen, ontwikkelen zij leerinfrastructuren en publiceren zij rapporten met nieuwe inzichten. Op deze wijze komen onderwijs en praktijk dichter bij elkaar.

Het panel is enthousiast over de stevige inbedding van het lectoraat Samenlevingsvraagstukken in de opleiding. Het panel ziet daarin goede mogelijkheden voor docenten en studenten om nauw verbonden aan de praktijk kennis op te doen en toe te passen.

Eigen identiteit

Zoals beschreven in 'Schets van de opleiding' kent Viaa een eigen identiteit die verbonden is aan het christelijk geloof. De opleiding hecht sterk aan de overtuiging van waaruit studenten het sociaal werk uitvoeren. Daarom is er zowel in het onderwijsprogramma als in de indicatoren van de verschillende competenties nadruk gelegd op het vermogen om te kunnen reflecteren op levensbeschouwing en de implicaties daarvan. Belangrijk is het kunnen verwoorden van belangrijke elementen van een christelijk perspectief op mens, wereld en vakbeoefening.

Het panel heeft met de opleiding gesproken over de eigen identiteit en de wijze waarop deze in de opleiding is ingebed. Elementen daarvan zijn de noties van het goede leven dat mensen nastreven en de hoop om dat goede leven te bereiken. Studenten leren reflecteren op kennis en ervaringen waarmee zij in aanraking komen en relateren dat aan een christelijk perspectief. De opleiding leert studenten om zich bewust te zijn van hun levensovertuiging en zingeving, ook als zij in een niet-christelijk omgeving werken. Het gaat er daarbij om dat studenten zich bewust zijn van de betekenis van de levensovertuiging en de mogelijke verschillen die zij tegenkomen.

Een alumna verwoordde het als volgt: "Identiteitsvorming heeft extra aandacht bij Viaa; als afgestudeerde bij Viaa weet je wie je bent en wat je gevormd heeft. De opleiding nodigt je uit om je identiteit te vormen, gesprekstechnieken vanuit een diepere laag te hanteren: waarom wil je dat weten. Deze vorming geeft mij vertrouwen: ik heb een identiteit en van daaruit doe ik mijn werk."

Het panel ziet dat de opleiding haar identiteit een centrale en herkenbare plaats heeft gegeven in haar visie op het beroep, de beoogde leerresultaten en het onderwijsprogramma. Daarbij heeft de opleiding oog voor diversiteit en andere levensbeschouwingen. Het panel vindt dat de opleiding met haar identiteit een eigen plaats in het palet van opleidingen Social Work heeft gecreëerd.

Standaard 2

Oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**, dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Het panel vindt dat Viaa SW stevig aandacht besteedt aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. Het panel stelt vast dat de opleiding beroepspraktijk en praktijkervaringen als leidende principes van het vernieuwde onderwijsprogramma heeft opgenomen. Van jaar 1 tot en met jaar 4 werken deeltijd- en voltijdstudenten binnen de Praktijk en Innovatielijn aan diverse opdrachten in de praktijk, waarbinnen zij beroepsvaardigheden ontwikkelen en toepassen. Ook de oriëntatie op onderzoek is herkenbaar in het onderwijsprogramma ingebed. In de visie van het nieuwe onderwijsprogramma verschuift de aandacht voor onderzoeksvaardigheden zich van het ontwikkelen en kunnen toepassen van (academisch georiënteerde) onderzoekstechnieken naar het benutten van onderzoekskennis voor praktijkvragen. Het panel is daarom ook enthousiast over de keuze om de onderzoeksopdracht te koppelen aan de stage in jaar 3. Tegelijkertijd constateert het panel dat de eisen, die aan de opdracht worden gesteld, nog sterk gericht zijn op het toepassen van vooraf bepaalde technieken. De opleiding beweegt in de goede richting, maar het panel vindt dat de opleiding zich nog meer mag richten op de ontwikkeling van onderzoekend vermogen dan nu het geval is.

Onderbouwing

Praktijkgericht curriculum

Het panel heeft zich bij de beoordeling van deze standaard vooral gericht op het nieuwe curriculum, zoals dat nu voor het voltijd- en het deeltijdprogramma is ingevoerd. De opleiding heeft daarbij expliciet gekozen voor een praktijkgerichte inrichting. De beroepspraktijk en praktijkervaringen zijn in het nieuwe curriculum als organiserende principes gebruikt. Dit biedt voor studenten een interessante, praktijkgerichte en activerende leeromgeving.

Het curriculum kent vier leerlijnen: (1) de leerlijn Praktijk & Innovatie, (2) de leerlijn Beroepshouding, (3) de leerlijn Methodiek en (4) de leerlijn Theorie & Visie. De leerlijn Praktijk en Innovatie is leidend voor de inhoud van het programma. Binnen deze leerlijn werken studenten van jaar 1 tot en met jaar 4 aan opdrachten in de praktijk zoals het leren stellen van vragen in jaar 1. Studenten voeren daarvoor in een praktijkomgeving vrijwilligerswerkachtige activiteiten uit en ontwikkelen daarbij de eerste basis voor professioneel observeren. Ondersteunend daarbij is de leerlijn Methodiek, waarin studenten leren hoe zij weloverwogen, doelgericht en gebruikmakend van praktijkwijsheid kunnen handelen in de praktijk. Een voorbeeld ervan is de module gespreksvaardigheden die tegelijkertijd met de eerdergenoemde opdracht uit de leerlijn Praktijk &

Innovatie wordt aangeboden. Ook in de andere jaren ziet het panel dat de opleiding ruime mogelijkheden biedt voor studenten om beroepsvaardigheden te ontwikkelen.

Visie op onderzoek

In de leerlijn Praktijk en Innovatie leren studenten in het nieuwe curriculum tevens een onderzoekende houding en onderzoeksvaardigheden ontwikkelen. Studenten leren praktijksituaties te onderzoeken en voorstellen te doen om de praktijk te verbeteren.

Het panel is blij met de richting, die de opleiding daarmee is ingeslagen. In het oude curriculum werkte de opleiding vanuit een andere visie en positie van onderzoek. Verschillende docenten en studenten vonden het onderzoek in het oude curriculum te academisch van aard, te veel op zichzelf staand. Studenten ronden hun studie in het oude curriculum af met een onderzoek in het vierde jaar en vonden deze weliswaar leerzaam, maar weinig toepasbaar in hun toekomstige werk. Ook het werkveld vond deze wijze van onderzoek weinig geschikt voor de beroepspraktijk.

Viaa SW heeft voor het nieuwe curriculum een nieuwe visie op onderzoek ontwikkeld en sluit daarbij aan de visie van Verschuren¹. Volgens deze visie is het belangrijk dat hbo-studenten innovatief leren denken en handelen en daarbij is onderzoek is een nuttig middel. Om die reden maakt onderzoek onderdeel uit van de leerlijn Praktijk en Innovatie en is deze zichtbaar in de onderwijseenheden 'vragen durven stellen', 'een referentiekader opbouwen', 'een innovatievoorstel ontwikkelen' en 'een innovatievoorstel aan de man brengen'.

Verder heeft de opleiding besloten om het doen van onderzoek te verplaatsen van jaar 4 naar jaar 3, als integraal onderdeel praktijkleren. Studenten doen nu vooral individueel onderzoek op hun stageplek naar een praktijksituatie. De opleiding zoekt daarbij nog naar een passende invulling. Ook nu nog staan vooral het kunnen toepassen van onderzoeksvaardigheden centraal, waarbij het panel juist het ontwikkelen van een onderzoekend vermogen bij hbo-studenten van belang vindt.

Studenten moeten in staat zijn om aannames en vragen uit de praktijk kritisch te beschouwen, andere kennisbronnen te hanteren en methodisch te werken aan vragen die in de praktijk spelen. Het panel nodigt de opleiding uit om haar visie op onderzoekend vermogen verder te ontwikkelen, te implementeren in het curriculum en de beoordeling en de beoordeling van het onderzoek in jaar 3 daarop aan te passen (zie ook standaard 10).

Standaard 3   Inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**, dit geldt zowel voor de voltijd-, als voor de deeltijdvariant.

---

¹ Verschuren, P.J.M. (2010), Onderzoek in het HBO, soorten, scholingsniveaus en methodologische profielen. Nijmegen, Radboud Universiteit.

Het panel concludeert dat de opleiding binnen de vier leerlijnen, waarlangs het curriculum is georganiseerd, alle inhoud aan bod laat komen die van belang is om de beoogde leerresultaten te kunnen bereiken. Daarin verwerven voltijd- en deeltijdstudenten dezelfde kennis en vaardigheden en houdingsaspecten. Het panel ziet dat de inhoud van de uitstroomprofielen Zorg en Jeugd stevig in het curriculum zijn verankerd. De inhoud van het uitstroomprofiel Welzijn en Samenleving is adequaat en wordt thans doorontwikkeld. Het panel juicht deze doorontwikkeling toe. Positief is het panel over de aandacht voor diversiteit en de ontwikkeling van de eigen persoonlijke en professionele identiteit die onder meer binnen de leerlijn Beroepshouding vorm krijgt. Aandacht vraagt het panel voor het ontwikkelen van een eigen visie op internationalisering.

Onderbouwing

Kennis en vaardigheden in leerlijnen

De opleiding heeft de inhoud van het curriculum geordend volgens de eerdergenoemde vier leerlijnen. Deze inhoud is voor voltijdstudenten en deeltijdstudenten hetzelfde. In de leerlijn Praktijk en Innovatie kunnen studenten beroepsvaardigheden en onderzoekend vermogen in de praktijk ontwikkelen (zie standaard 2). De leerlijn Methodiek ondersteunt studenten bij het ontwikkelen van vaardigheden die zij in de praktijk toepassen. De leerlijn Theorie & Visie brengt studenten in aanraking met verschillende theorieën, waarbij studenten worden gevraagd om daar een eigen visie op te ontwikkelen. De leerlijn Beroepshouding richt zich op het ontwikkelen van de persoonlijke en professionele identiteit.

De opleiding heeft verschillende onderwijseenheden ondergebracht in deze leerlijnen. In het eerste jaar en in de eerste helft van het tweede jaar bouwen studenten generieke kennis en vaardigheden op, zoals kennis van de samenleving, netwerkondersteuning, ontwikkelingspsychologie, sociologie en pedagogiek. De inhoud van de onderwijseenheden staat vervolgens beschreven in handboeken, die aan studenten ter beschikking wordt gesteld.

Het panel vindt de leerlijnen fraai vormgegeven. De inhoud van de onderwijseenheden is op niveau en dekt de te verwerven competenties voldoende af.

Het panel heeft de literatuurlijst bestudeerd en ziet dat deze passend is voor sociaal werkers in opleiding.

Het panel stelt verder vast dat studenten voldoende worden toegerust met vaardigheden, zoals gespreksvaardigheden, rapportagevaardigheden en projectmanagementsvaardigheden. De opleiding past zich daarbij aan op basis van de ontwikkelingen in de beroepspraktijk en de vraag van studenten. Zo is ze onlangs een pilot gestart over het opzetten van een eigen onderneming gestart en overweegt ze ondernemerschap als onderwijseenheid op te nemen. Daarmee speelt de opleiding in op de vraag van twee studenten die een eigen onderneming willen beginnen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar werk.

Uitstroomprofielen

In de tweede helft van jaar 2 kiezen studenten een uitstroomprofiel Zorg, Jeugd of Welzijn en Samenleving. De eerste twee uitstroomprofielen zijn stevig ontwikkeld in kennis en vaardigheden, stelt het panel vast. De kennis en vaardigheden voor het uitstroomprofiel Welzijn en Samenleving

is op zich adequaat, vindt het panel. Veel van de kennis van Welzijn en Samenleving maakt al deel uit van de generieke onderwijseenheden in jaar 1 en de eerste helft van jaar 2. Het panel ziet wel mogelijkheden om de aangeboden kennis en vaardigheden meer te verdiepen, met name daar waar het gaat om de ontwikkeling en ondersteuning van gemeenschappen. De opleiding erkent dat er minder kennis vanuit de oorspronkelijke stamopleiding CMV in het docententeam en in het curriculum aanwezig is en is bezig zich daarin te ontwikkelen. Docenten lopen professionaliseringstages in opbouwwerk. Het lectoraat richt zich onder meer op onderzoek binnen het profiel Welzijn en Samenleving. Ook heeft de opleiding nadrukkelijk vertegenwoordigers van het werkkterrein Welzijn en Samenleving gevraagd om deel uit te maken van de werkveldcommissie en mee te denken over het curriculum. Het panel is tevreden over de inzet die de opleiding Social Work doet om het profiel Welzijn en Samenleving te versterken.

Aandacht voor diversiteit en internationalisering

Het panel heeft met de opleiding (management, studenten en docenten) gesproken over diversiteit en internationalisering. De diversiteit in instroom van studenten en docenten groeit, maar is minder divers qua culturele achtergrond dan de cliëntengroep waarmee studenten in hun beroep in aanraking komen. De opleiding richt zich zeker wat betreft de keuze voor docenten bewust op een christelijke niche en heeft niet de intentie om dat te veranderen. Het panel respecteert deze keuze en vindt het belangrijk dat de opleiding aandacht aan diversiteit in opvattingen, levensbeschouwingen en culturele achtergrond besteedt, door expliciet met verschillende cliëntgroepen in aanraking te komen. De opleiding geeft onder meer aandacht aan diversiteit in opvattingen en levensbeschouwingen in de leerlijn Beroepshouding. Diversiteit in culturele achtergrond komt aan bod in de leerlijn Theorie en Visie, bijvoorbeeld in het eerste jaar bij Samen-leven in Nederland en bij Diversiteit. In het uitstroombroefiel Welzijn en Samenleving is aandacht voor diversiteit in de wijk.

Viaa SW biedt studenten de mogelijkheid om een internationale ervaring op te doen, door een buitenlandse stage te lopen (op bijvoorbeeld Malta). Ook reizen vierdejaars voltijdstudenten verplicht naar een buitenlandse bestemming zoals Helsinki om daar instellingen te bezoeken. Voltijdstudenten komen op de opleiding verder in aanraking met internationale vakliteratuur onder meer in het vak European Context (jaar 4). Daarin leren studenten meer over de wijze waarop zorg en welzijn in andere Europese landen is georganiseerd. Ook kunnen studenten deelnemen aan het zogenaamde SPICE-programma. Jaarlijks komen circa twintig studenten uit Amerika en Canada voor hun opleiding naar Viaa. Studenten die deelnemen aan het SPICE project fungeren gedurende hun verblijf als buddy voor een van deze studenten en krijgen daarvoor een EC toebedeeld. De internationalisering voor deeltijdstudenten krijgt alleen vorm in het gebruik van internationale literatuur.

Het panel ziet dat de opleiding zich inspant om invulling te geven aan diversiteit. Het panel vindt dat belangrijk en vindt dat een blijvend punt van aandacht. Het panel adviseert om niet alleen studenten theoretische met diversiteit in aanraking te brengen maar ook te zoeken naar mogelijkheden tot daadwerkelijke interactie, gegeven de meer uniforme christelijke samenstelling van de studenten en docenten. Ook ziet het panel dat de opleiding voltijdstudenten stimuleert om een internationale ervaring op te doen. Het panel waardeert dat maar mist nog wel een visie op wat de opleiding met internationalisering beoogt te bereiken. Het panel nodigt de opleiding uit om

een expliciete visie op internationalisering te ontwikkelen en het onderwijsprogramma zowel voor voltijd- als deeltijdstudenten daarop af te stemmen.

Plaats eigen identiteit en Bildung

Het panel herkent de christelijke identiteit van de opleiding. De opleiding stimuleert studenten op hun eigen drijfveren en op de eigen opvattingen over mens en maatschappij te reflecteren. Daarbij vraagt de opleiding aandacht voor de christelijke noties over mensen in vergelijking met mensbeelden die in sociaal wetenschappelijke theorieën zijn gedefinieerd. Het panel ziet dat de opleiding veel aandacht besteedt aan de vorming van de persoonlijke en professionele identiteit van studenten, in de leerlijn beroepshouding en daarbuiten. Dat doet de opleiding zorgvuldig en met respect voor verschillen in levensovertuigingen, waarbij zij haar eigen identiteit als vertrekpunt kiest. Studenten, alumni en werkveld zijn positief over deze vorming en zien dit als een sterk punt van de opleiding.

Standaard 4   Leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**: dit geldt zowel voor de voltijd- en de deeltijdvariant.

Het panel vindt dat Viaa SW een gedegen onderwijsprogramma heeft ontwikkeld gebaseerd op een eigen didactisch concept, dat qua vormgeving studenten stimuleert tot studeren en daarbij hen faciliteert zich de beoogde leerresultaten eigen te maken. Sterke elementen zijn de sterke relatie met de praktijk en de mogelijkheid voor studenten om zich dankzij de vrije professionaliseringsruimte verder te verdiepen al naar gelang hun persoonlijke keuze. Het onderwijsprogramma kent een logische opbouw en neemt toe in complexiteit en de eisen aan de zelfstandigheid van studenten, conform de opbouw in competentieniveaus. Het panel heeft waardering voor de verschillende werkvormen, die de opleiding inzet. Het panel heeft waardering voor het voornemen van de opleiding om meer flexibiliteit in het programma in te bouwen door meer blended learning in te zetten. Nu zijn de mogelijkheden hiertoe beperkt. Het panel is verder positief over het voornemen van de opleiding om het deeltijdprogramma opnieuw vorm te geven en daarbij gebruik te maken van blended learning, om daarmee beter te kunnen aansluiten op de mogelijkheden van deeltijdstudenten.

Onderbouwing

Didactisch concept

Viaa SW heeft een eigen didactisch concept ontwikkeld, waarin praktijkgerelateerd leren, innovatief handelen, integratief en constructivistisch denken kernpunten zijn (ZE 2018). Op basis daarvan is een programma ontworpen, waarin studenten groeien in hun persoonlijke ontwikkeling en zich de elf competenties in oplopende moeilijkheidsgraad en toenemende zelfstandigheid

eigen maken. Het curriculum is zo opgebouwd dat er in de loop van de opleiding meer beroep wordt gedaan op de zelfsturing van studenten. Een voorbeeld daarvan is de mogelijkheid voor voltijdstudenten om 20 EC bij minor en Professionaliseringsruimte vrij in te vullen. Studenten hebben om financiële redenen beperkt de mogelijkheid om buiten de eigen hogeschool een minor te volgen en dienen deze gemotiveerd aan vragen bij de opleiding. Deeltijdstudenten kunnen ieder jaar 10 EC vrij benutten, zolang het maar bijdraagt aan ontwikkeling beroepscompetenties.

Het panel vindt het didactisch concept helder en het programma gedegen opgezet. Het panel vindt de praktijksturing goed zichtbaar via de leerlijn Praktijk en Innovatie en in de daaraan complementair ingevulde overige leerlijnen.

Werkvormen

De opleiding zet verschillende werkvormen in: hoorcolleges, werkcolleges, instructiecolleges en bijeenkomsten in leerteams en critical friends groepen. In de leerteams leren studenten in jaar 2 bijvoorbeeld in groepen van veertien aan het deelnemen in teams, met aandacht voor het eigen communicatiegedrag van studenten, de achtergronden daarvan en de groepsprocessen die zich afspelen met de bijbehorende theorieën en interventies. Op zogenaamde werkplaatsmomenten werken studenten in kleinere groepen zelfstandig aan hun persoonlijke beroepshouding, bijvoorbeeld door extra lessen feedback te organiseren en waar nodig steun te vragen aan een docent.

In de critical friends groepen van 3 á 4 studenten ondersteunen studenten elkaar en geven zij feedback bij het uitvoeren van opdrachten, waaronder de afstudeeropdracht. In het derde jaar volgen studenten in groepen van drie supervisie, onder leiding van een supervisor, waarin zij reflecteren op de ervaringen die zij opdoen tijdens hun stage. Ook deeltijdstudenten volgen supervisie.

Het panel heeft met studenten gesproken over hun ervaringen met het curriculum. Over het algemeen zijn de studenten tevreden over het onderwijsprogramma dat zij volgen. Het panel onderschrijft deze positieve waardering en vindt dat de opleiding mooie gevarieerde werkvormen inzet om studenten te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling.

In de propedeuse en tweede jaar volgen voltijdstudenten een aantal hoor- en werkcolleges samen met studenten Godsdienstleraar en Godsdienst Pastoraal Werk. Ook de bijeenkomsten gericht op studieloopbaanbegeleiding en Professionele kernreflectie volgen studenten SW samen met studenten uit de andere twee opleidingen. Studenten en docenten geven aan deze samenvoeging van studentgroepen waardevol is, omdat daarmee verschillende perspectieven aan de orde komen. Verder is de beperkte instroom van de verschillende opleidingen van invloed op de keuze voor deze samenvoeging. Het panel kan zich daarin vinden.

Voltijdstudenten volgen contactonderwijs gedurende vier of vijf dagen per week; deeltijdstudenten volgen een dag contactonderwijs. Deeltijdstudenten kunnen aanschuiven bij hoorcolleges van voltijdstudenten of ervoor kiezen deze kennis op te doen via zelfstudie of op video opgenomen hoorcolleges. Deze op video-opgenomen hoorcolleges zijn ook beschikbaar voor studenten die een versnelde route doorlopen (zie hieronder).

Het panel vindt de gekozen werkvormen adequaat en vindt met name de bijeenkomsten met leerteams en critical friendgroepjes goed passen bij de nadruk die de opleiding legt op de persoonlijke ontwikkeling van studenten. Het panel ziet wel mogelijkheden om meer blended learning in te voeren door de elektronische leeromgeving daarvoor geschikt te maken. De opleiding wil meer aan blended learning doen, met name als onderdeel van het herontwerp van de deeltijdopleiding. Viaa SW wil door meer inzet van blended learning en met behoud van contactonderwijs het deeltijdprogramma beter laten aansluiten bij de levenssituatie van deeltijdstudenten.

Het panel vindt dat een goede ontwikkeling mede gelet op de studeerbaarheid van het programma. Nu staat de studeerbaarheid van het programma in het derde jaar stevig onder druk voor deeltijdstudenten vanwege de plaats die het onderzoek daarin heeft. De studeerbaarheid van het derde jaar is voor voltijdstudenten eveneens fors maar evenwichtiger verdeeld. Dat heeft te maken met de minor die door deeltijdstudenten deels in jaar 3 en door voltijdsstudenten geheel in jaar 4 gevolgd wordt (zie schets van de opleiding). Het panel vindt dat de opleiding nu het gehele nieuwe curriculum is doorlopen, nog eens kritisch mag kijken naar de evenwichtige spreiding van de studielast voor zowel voltijd- als deeltijdstudenten.

Standaard 5   Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

Het panel ziet dat de opleiding toegankelijk is voor studenten die aan de wettelijke eisen voldoen. Daarbij stelt de opleiding specifieke werkplekeisen aan deeltijdstudenten. Het panel vindt deze eisen stevig. Het panel is positief over de extra module die de opleiding biedt aan studenten met een mbo-4 diploma om daarmee de overstap naar hbo-onderwijs te vergemakkelijken. Tot slot wil het panel waardering uitspreken voor de versnelde route die de opleiding ontwikkeld heeft voor vwo-instromers en havo-instromers met gemiddeld een 8 voor hun eindexamen.

Onderbouwing

Instroomeisen

Het panel stelt vast dat Viaa SW studenten toelaat die voldoen aan de wettelijk bepaalde toegangseisen. Studenten met een mbo-4 diploma, een havo- of vwo-diploma komen in aanmerking voor toelating tot de opleiding. Studenten die ouder zijn dan 21 jaar kunnen gebruik maken van de 21+ regeling. De opleiding organiseert open dagen, proefstudiedagen meeloopdagen en mbo-hbo dagen, waarbij mbo-studenten extra voorlichting krijgen over het studeren aan een hbo-instelling.

Studenten die elders al onderdelen van het studieprogramma hebben doorlopen, kunnen vrijstelling aanvragen bij de Examencommissie. Studenten die een Ad-diploma Pedagogisch

Professional Kind en Educatie hebben behaald, kunnen een aansluitprogramma van 30 EC volgen, waarna zij kunnen doorstromen naar het derde jaar. Het panel waardeert de regeling die die Viaa SW voor deze groep studenten heeft ontwikkeld.

Eisen aan werkplek deeltijdstudenten

Deeltijdstudenten, die de opleiding willen volgen, moeten beschikken over een relevante werk- of stageplek. Viaa Social Work heeft specifieke eisen aan de stage- of werkplek gesteld.

Aankomende deeltijd studenten moeten aan de hand van bewijsstukken in staat zijn om de Examencommissie aan te tonen dat de stage- of werkplek aan de gestelde eisen voldoet. Als studenten niet langer over een geschikte plek beschikken, dan kan de Examencommissie besluiten studenten de toegang tot het deeltijdonderwijs te ontzeggen. Overigens biedt de opleiding in de praktijk studenten ruim de tijd om alsnog een geschikte werkplek te vinden. Het panel vindt dat positief.

Het panel begrijpt dat de opleiding eisen stelt aan de stage- en werkplek van deeltijdstudenten, en vindt deze eisen stevig en passend om tot een geschikte leeromgeving te komen.

Ondersteuning mbo-studenten

Mbo-4 studenten kunnen voorafgaand aan de opleiding een brugmodule volgen, om zich een goed beeld te vormen van het studeren op hbo-niveau. Onderdeel van de module is een capaciteiten- en motivatietoets. Ook kunnen studenten de toets van de propedeutische onderwijseenheid 'Samenleven in Nederland' doen. Een voldoende beoordeling leidt tot een vrijstelling in de propedeuse voor de gelijknamige onderwijseenheid. Het panel heeft studenten gesproken die deze brugmodule hebben gevolgd. Deze studenten vonden de module helpend bij de overgang van mbo naar hbo-onderwijs. Het panel vindt dat de opleiding met deze module goed inspelt op een behoefte van mbo-studenten.

Verkorte leerroute

Studenten met een vwo-vooropleiding en een havo-opleiding en gemiddeld een 8 voor hun eindexamen komen in aanmerking voor een versnelde route van drie jaar. De versnelling komt tot stand doordat studenten een aantal aanvullende onderwijseenheden volgen in de propedeuse, waarbij zij zich intensief verdiepen in een onderwerp als geloof, religie en sociale wetenschap, waarbij hun kritisch denkvermogen wordt uitgedaagd. Tevens volgen zij een aantal vakken versneld uit de leerlijn Theorie en Visie, waarbij zij gebruik kunnen maken van video-opnames van hoorcolleges.

Het panel heeft er waardering voor dat de opleiding voor een specifieke groep studenten een eigen leerroute heeft ontwikkeld. De opleiding heeft voor de versnelde route gekozen, omdat ze daarmee aan een behoefte van deze groep begaafde studenten tegemoet denkt te komen. Het panel waardeert de aandacht voor deze groep en geeft Viaa SW de overweging mee om ook om andere mogelijkheden te onderzoeken waarmee zij aan de wens van begaafde studenten tegemoet kan komen. Daarbij denkt het panel aan verbreding of juist verdieping van het programma.

Standaard 6   Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

Het panel stelt vast dat Viaa SW over een deskundig docententeam beschikt. Docenten zijn over het algemeen mastergeschoold, hebben praktijkervaring en beschikken over een didactische aantekening. Binnen de opleiding is aandacht voor de continue professionalisering van het docententeam. Het panel ziet dat het team in staat is om de opleiding op een adequate wijze vorm en inhoud te geven en daarnaast studenten op een persoonlijke betrokken manier tot beginnende competente sociaal werkers op te leiden. Studenten hebben veel waardering voor de deskundigheid van het team en de persoonlijke contacten die zij met docenten onderhouden. Het panel onderschrijft deze positieve waardering.

Onderbouwing

Docententeam kwantitatief en kwalitatief

Het panel heeft een docententeam leren kennen, dat zowel in kwantiteit als in kwaliteit ruim toegerust is om studenten op te leiden en te begeleiden in hun persoonlijke en professionele ontwikkeling.

De opleiding Viaa SW wordt verzorgd door een docententeam van 30 medewerkers (24,77 fte op februari 2019). De docent-studentratio is 1 op 18. Het panel stelt vast dat dit een gunstige verhouding is ten opzichte van andere opleidingen.

De opleiding neemt alleen docenten aan met een masteropleiding, dan wel docenten die bereid zijn om deze binnen afzienbare tijd te volgen. Ook moeten docenten in de eerste jaren van hun aanstelling een didactische aantekening halen. Docenten, die als examiner optreden, moeten BKE geschoold zijn. De leden van de toetscommissie en de voorzitter van de examencommissie zijn SKE geschoold. Docenten zijn afkomstig uit de praktijk en hebben ervaring met sociaal werk. De opleiding stimuleert docenten om hun praktijk kennis up-to-date te houden door bijvoorbeeld docentstages.

Het panel heeft positieve waardering gehoord van studenten voor hun docenten. Studenten vinden docenten betrokken en deskundig. Contacten zijn laagdrempelig en persoonlijk. Studenten vinden de korte contacten met docenten en de kleinschaligheid van de opleiding een van de sterke punten van deze opleiding. Het panel onderschrijft deze waardering.

Docenten die bij Viaa willen werken, kiezen bewust voor de identiteit van Viaa. Docenten moeten actief lid van een kerkgemeenschap zijn, die de Bijbel erkent als een betrouwbaar en geïnspireerd door Woord van God (zoals verwoord in gereformeerde belijden). De opleiding

streeft daarbij naar diversiteit in man-vrouw verhoudingen, deskundigheid en professionele achtergrond.

Het panel stelt vast dat de opleiding daar voldoende in slaagt. Daar waar docenten praktijkervaring missen zijn er mogelijkheden om deze aan te vullen. Docenten nemen daarnaast ook deel aan activiteiten die binnen het lectoraat Samenlevingsvraagstukken en blijven zo goed aangesloten op de meest actuele ontwikkelingen in het vak.

Standaard 7   Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdvariant.

Het panel stelt vast dat de opleiding over adequate huisvesting beschikt, voor wat betreft lesruimte en werkplekken voor studenten. De opleiding beschikt voorts over een goed voorziene mediatheek. Het panel vindt de elektronische leeromgeving in de basis op orde maar ziet mogelijkheden om deze meer te laten aansluiten bij de digitale mogelijkheden van deze tijd.

Onderbouwing

Het panel stelt vast dat de opleiding over adequate voorzieningen beschikt, die toereikend zijn voor de realisatie van het programma.

Het panel heeft een rondleiding gehad door het gebouw waar Hogeschool Viaa haar studenten opleidt. Hogeschool Viaa is bezig met de modernisering van haar hoofdgebouw, waarbij zij streeft naar meer licht en meer openheid dan het gebouw voorheen uitstraalde. Het panel heeft vastgesteld dat de Viaa SW over voldoende en goed geëquipeerde leslokalen beschikt. Studenten hebben voldoende werkplekken en kunnen gebruik maken van een goed ingerichte Mediatheek.

Het panel heeft verder kennisgemaakt met de elektronische leeromgeving en vindt deze in de basis adequaat ingericht. De leeromgeving kan eigentijdser worden vormgegeven, vindt het panel. Het panel geeft de opleiding de overweging mee om de elektronische leeromgeving beter geschikt te maken voor blended learning en het gebruik van digitaal lesmateriaal.

Standaard 8   Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. Dit geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

Het panel stelt vast dat Viaa SW haar begeleiding goed heeft ingericht. Bij de begeleiding zijn verschillende functionarissen betrokken die met elkaar een goed netwerk vormen waarbinnen studenten worden begeleid naar het afstuderen. Het panel ziet dat Viaa SW dankzij haar begeleiding goed in staat is vroegtijdig in te spelen op mogelijke studievertraging en daar adequaat op kan inspelen. Dit draagt bij aan een hoger studiesucces bij Viaa dan landelijk gemiddeld.

Onderbouwing

Studieloopbaanbegeleiders en studietoelators

Het panel heeft kennisgemaakt met diverse functionarissen die bij Viaa SW betrokken zijn bij de studentbegeleiding. Allereerst krijgt iedere student een studietoopbaanbegeleider (slb'er) toegewezen, die de student volgt bij zijn studievoortgang en zijn professionele en persoonlijke ontwikkeling. Ieder studiejaar krijgt de student een andere slb'er toegewezen. Slb'ers begeleiden in jaar 1 en 2 leerteams van veertien studenten en ondersteunen hen bij het ontwikkelen van reflectievaardigheden op zichzelf, hun leerproces en de beroepscompetenties. Daarnaast hebben slb'ers in de propedeuse vier keer per jaar een individueel gesprek en in het tweede en derde jaar drie keer een individueel gesprek met studenten. In de propedeuse is het bindend studieadvies een van de onderwerpen die ter sprake komt. De norm is gesteld op 50 ECTS. In het tweede jaar helpen slb'ers studenten bij hun keuze voor een uitstroomprofiel.

Het panel stelt vast aan de hand van de gesprekken met studenten en de uitkomsten van de NSE-enquête dat studenten zeer tevreden zijn over de begeleiding die zij ontvangen. Het panel vindt de contacten laagdrempelig en persoonlijk en leidt daaruit af dat slb'ers een goed beeld hebben van hun studenten.

Naast de slb'ers zijn twee studietoelators en een afstudeercoördinator aangesteld, die zich richten op de studievoortgang. Deze coördinatoren houden nauw contact met de slb'ers en andere docenten. Mocht zich een situatie voordoen, waarbij zich mogelijk studievertraging kan voordoen, dan bekijken studietoelators samen met de student welke aanpassingen er mogelijk zijn in het doen van toetsen of de aanpassing van het studieprogramma. De examencommissie neemt daar uiteindelijk een besluit over.

Het panel vindt dat de opleiding een goed systeem heeft ontwikkeld om studievertraging in een vroeg stadium op te sporen en daarvoor adequate oplossingen te vinden, passend bij de situatie van de student.

Ook in de leerlijn Beroepshouding besteedt de opleiding aandacht aan de persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten, bijvoorbeeld in de leerteams Professionele Team Ontwikkeling en Professionele Kernreflectie in jaar 1 en 2. Als zich daar situaties voordoen die van invloed zijn op het welzijn van studenten en de voortgang van hun studie, dan worden deze besproken met de slb'ers van de betreffende studenten. Daarnaast is er binnen de leerteams aandacht voor zaken als burn-out. Het panel stelt vast dat de opleiding daarmee een goed netwerk heeft ontwikkeld, waarbij studenten wanneer nodig snel en adequaat ondersteund kunnen worden.

Tweede lijn

De studiebegeleiding is in de eerste lijn belegd door docenten, slb'ers en studievoordatoren. In de tweede lijn zijn er voor studenten twee decanen en een studentenpastor beschikbaar. Studenten kunnen bij de pastor terecht voor levensbeschouwelijke vragen in hun persoonlijk functioneren. Decanen werken meer studiegerelateerd en richten zich onder meer op studenten met een functiebeperking. De opleiding biedt daarvoor adequate begeleiding stelt het panel vast.

Studiesucces

Het panel is positief over het studiesucces van de voltijdopleiding. Gemiddeld gezien stromen iets meer Viaa SW-voltijdstudenten vanuit de propedeuse door naar de hoofdfase dan andere SW studenten (67 procent versus 65 procent landelijk). Het studiesucces is aanzienlijk hoger: 51 procent van de voltijdstudenten die zich in eerste jaar heeft aangemeld haalt binnen vijf jaar het bachelordiploma. Bij andere SW-opleidingen bedraagt dit percentage 44 procent.

Standaard 9   Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. Dit oordeel geldt zowel voor de voltijd- als voor de deeltijdvariant.

Het panel heeft Viaa SW leren kennen als een lerende opleiding, die in staat is om op basis van signalen van studenten, alumni en werkveld kritisch te reflecteren op het onderwijsprogramma en deze aan te passen als dat nodig is. De procedures daartoe staan helder beschreven in het kwaliteitshandboek. Centrale rol voor het kwaliteitsbeleid bij Viaa SW is weggelegd voor de kwaliteitscommissie en de opleidingscommissie. De opleidingscommissie is bezig zich een positie te verwerven in de uitvoering van het kwaliteitsbeleid.

Minstens zo belangrijk is de intrinsieke motivatie bij docenten en management om zich te willen blijven verbeteren en daarbij open staan voor feedback van buitenaf. Het panel heeft op basis van gesprekken kunnen vaststellen dat deze intrinsieke motivatie aanwezig is.

Onderbouwing

Kwaliteitsysteem

De kwaliteitszorg van Viaa Social Work maakt onderdeel uit van het academiebrede kwaliteitsbeleid voor Social Work en Theologie, zoals deze is vastgelegd in het Kwaliteitshandboek. In dit handboek is rol van de kwaliteitscommissie vastgelegd. Ook beschrijft het handboek hoe de PDCA-cyclus bij de academie Social Work en Theologie is georganiseerd. Het panel heeft het Kwaliteitshandboek bestudeerd en vindt dat deze helder beschrijft hoe de opleiding werkt aan haar kwaliteitscyclus. Het panel vindt de procedures helder en passend voor de kwaliteitsborging van het onderwijs.

De kwaliteitscommissie vervult een centrale rol in de kwaliteitszorg. De commissie bestaat uit vijf leden, waaronder de opleidingsdirecteur, een vertegenwoordiger van kwaliteitszorg van Viaa, een kwaliteitscoördinator en een secretariael medewerker. De voorzitter van de kwaliteitscommissie is tevens voorzitter van de toetscommissie. De kwaliteitscommissie houdt zich bezig met het bevorderen van de kwaliteitscultuur en met het werken aan kwaliteit in het algemeen. De commissie heeft onder meer als taak het bewaken van de kwaliteitscyclus: het bewaken van de inzet van evaluatie-instrumenten, het analyseren van de metingen en het doen van verbetervoorstellen aan het MT. Afgesproken is Viaa breed dat bij een vijfpuntschaal minimaal 50 procent van de score een 4 of een 5 moet zijn en dat minimaal 70 procent van een score 3, 4 of 5 moet zijn, wil de uitslag als voldoende gelden. Het panel vindt dat een passende normering.

Na elke periode organiseert de opleiding een evaluatie van de verschillende onderwijseenheden. Studenten ontvangen een digitale vragenlijst en daarnaast vindt een gesprek plaats tussen de opleiding en verschillende studenten, waarbij ook de uitkomsten van de digitale vragenlijsten aan de orde komen. Vervolgens vindt er een analyse van de verschillende uitkomsten plaats, die leiden tot verbetervoorstellen. Het MT bespreekt de voorstellen, waarna al dan niet tot implementatie wordt overgegaan. De kwaliteitscommissie bewaakt deze procedure, bewaakt de uitkomsten van de verbetervoorstellen en de publicatie ervan. De minoren, stages en afstudeertrajecten worden jaarlijks geëvalueerd. Verder maakt de opleiding gebruik van andere kwaliteitsmetingen, zoals de hbo-monitor, de NSE, medewerker tevredenheidsonderzoeken, werkveld evaluaties en evaluatie onder alumni.

Het panel heeft kennisgenomen van de verschillende evaluatie-instrumenten die de opleiding inzet en vindt deze adequaat voor een zorgvuldige kwaliteitsborging. Uit gesprekken met vertegenwoordigers van de kwaliteitscommissie en studenten blijkt dat de opleiding de afgelopen jaren diverse aanpassingen heeft toegebracht aan het nieuwe curriculum. Zo zijn bijvoorbeeld praktijkopdrachten in jaar 2 gewijzigd omdat deze in de praktijk niet goed werkbaar bleken te zijn. Ook past de opleiding handboeken aan, wanneer deze door studenten niet duidelijk worden gevonden. In de handboeken beschrijft de opleiding welke verbeteringen ze heeft aangebracht. Het panel leidt daaruit af dat het kwaliteitssysteem van Viaa SW werkt en dat de kwaliteitscommissie in staat is om de effectieve werking van het kwaliteitssysteem te borgen.

Rol opleidingscommissie

Uit de ZE en het gesprek met de opleidingscommissie leidt het panel af dat Viaa SW heeft moeten zoeken naar een goede werkwijze die de opleidingscommissie in staat stelt om haar rol te vervullen en een zinvolle bijdrage te laten leveren aan het bevorderen van de kwaliteit van de opleiding in de ruime zin van het woord. Er vinden regelmatig plaats tussen opleidingscommissie en kwaliteitscommissie. Ook zijn er regelmatig gesprekken met de curriculumcommissie, verantwoordelijk voor de inrichting van het onderwijsprogramma. Een lid van de opleidingscommissie maakt tevens deel uit van de curriculumcommissie om daarmee de onderlinge relatie in persoon te borgen.

Het panel ziet dat de opleiding van goede wil is om de opleidingscommissie haar rol te laten vervullen en adviseert opleiding en opleidingscommissie samen in dit traject op te trekken en door te gaan met de ontwikkeling van een effectieve samenwerking en deze regelmatig te evalueren.

Standaard 10 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel vindt dat Viaa SW over een adequaat systeem van toetsing beschikt. Het panel heeft het toetsprogramma bestudeerd en daarbij vastgesteld dat alle leerlijnen en alle competenties op niveau worden afgetoetst. Het panel vindt de toetsen zorgvuldig samengesteld op basis van gedegen toetsmatrijzen. Ten aanzien van de kwaliteit van de beoordeling ziet het panel mogelijkheden om deze op een hoger niveau te brengen door beoordelaars meer met elkaar te laten kalibreren en de rubrics van meer feedback te laten voorzien. Het panel is blij met de wijze waarop de opleiding het afstudeertraject nu heeft ingericht, waarbij een individueel onderzoek in het derde jaar het oorspronkelijke groepsgewijze afstudeerproject in het vierde jaar heeft vervangen. Ook is het panel blij met de nadruk op het opstellen van een persoonlijk profiel, waarin studenten individueel reflecteren op hun professionele identiteit en handelingsbekwaamheid. Wel ziet het panel mogelijkheden om deze weg verder door te ontwikkelen. Daarbij vraagt het panel vooral aandacht voor de individuele beoordeling van het onderzoek.

Onderbouwing

Toetssysteem

Hogeschool Viaa heeft in de Leidraad voor toetsing en beoordeling (2015) een aantal richtlijnen voor het toetsbeleid en de operationalisatie ervan beschreven. Deze leidraad geldt voor alle academies die tot de hogeschool behoren. Centraal daarin staat dat toetsen moeten voldoen aan een aantal normen, zoals betrouwbaarheid (vergelijkbaar voor alle studenten), standaardisering (op een identieke wijze geconstrueerd), transparantie (helderheid voor studenten over wijze van toetsing en beoordeling), objectiviteit in beoordeling en validiteit, dat wil zeggen dat toetsen goed afgestemd moeten zijn op de onderwijseenheid waarvoor zij zijn ontwikkeld.

Het panel vindt dit passende eisen voor toetsing en beoordeling.

Viaa SW wil met toetsen helder zicht krijgen op de studievoortgang van de studenten en hun beheersing van de competenties. Voor iedere onderwijseenheid is een examinator belast met het construeren van een toetsmatrijs, waarin het soort tentamen is benoemd en de wijze van beoordeling is opgenomen. Per leerlijn heeft de opleiding de daarbij behorende toetsvormen beschreven. Bijvoorbeeld in de lijn Praktijk & Innovatie toetst de opleiding of de student via zijn verslaglegging van een opdracht of hij/zij kennis vaardigheden en beroepshouding heeft weten te integreren in de praktijk. In de leerlijn Theorie & Visie maakt de opleiding gebruik van kennistoetsen. De leerlijn Beroepshouding kent toetsen met een sterk ontwikkelingsgericht karakter. Dit mondt uit in een persoonlijk profiel in het afstudeerjaar. De leerlijn Methodiek tot slot toetst aan de hand van assessments, praktijkopdrachten en een portfolio de kwaliteit van het methodisch handelen van studenten. De toetsen lopen op in moeilijkheidsgraad, waarbij de verschillende niveaus uit de taxonomieën van Bloom en Miller aan bod komen.

Het panel vindt dat Viaa SW een evenwichtig toetsprogramma heeft ontworpen met een passende variatie aan toetsvormen. De toetsvormen passen goed bij de leerlijnen. Alle te toetsen competenties worden in het toetsprogramma afgedekt. Ook heeft het panel van studenten gehoord dat zij goed voorbereid worden op de toetsing.

Beoordeling

Voor de beoordeling hanteert de opleiding antwoordmodellen en beoordelingsformulieren met rubrics. Informatie daarover is helder opgenomen in de handboeken. Het panel vindt de rubrics over het algemeen helder gedefinieerd, maar ziet wel dat deze eerder uitnodigen tot 'afvinken' dan tot inhoudelijke feedback. Het panel vindt dat daar meer ruimte voor mag worden ingeruimd. Studenten hebben het panel verteld dat de beoordeling van vooral de praktijkopdrachten per docent nog wel eens kunnen verschillen. Dit signaal kwam van studenten die voor het eerst het nieuwe curriculum hebben doorlopen. Het panel acht het daarom voorstelbaar dat dit tot een van de kinderziektes van het nieuwe curriculum behoort. Het panel adviseert de opleiding desalniettemin om in kalibreersessies tussen docenten blijvend aandacht te besteden aan de eenduidigheid in beoordeling, dan wel ervoor te kiezen om bij de beoordeling van praktijkopdrachten het vier-ogen-principe te hanteren. Het panel stelt vast dat de opleiding het vier-ogen-principe hanteert bij de beoordeling van competenties op eindniveau.

Beoordeling eindniveau

Viaa SW beoordeelt het eindniveau van studenten op verschillende momenten in jaar 3 en 4.

In het nieuwe curriculum worden in jaar 3 een aantal competenties afgetoetst in de stage en bij het praktijkonderzoek. Het praktijkonderzoek in jaar 3 vindt plaats op de stageplek en is ondersteunend voor de ontwikkeling van een beroepsproduct op de stage-zelf. In jaar 4 schrijven de studenten een Beroepsprofiel, waarin zij aantonen beroepsbekwaam te zijn.

Ten opzichte van het oude curriculum heeft zich in de beoordeling van het eindniveau een belangrijke wijziging voorgedaan. In het oude curriculum (dus tot en met het studiejaar 2017-2018) studeerden studenten af in jaar 4 met een onderzoek in een andere setting dan de stageplek. Het onderzoek besloeg 17 EC. In groepjes van twee à drie studenten werkten studenten gezamenlijk aan een onderzoek naar een vraag uit de beroepspraktijk. Afstuderen kon alleen op een collectief onderzoek. Een individueel onderzoek was in het oude curriculum niet toegestaan. Studenten werden collectief beoordeeld op de kwaliteit van het onderzoek. Wel moesten studenten een logboek bijhouden waarin zij hun individuele bijdrage aan het onderzoek moesten vastleggen. Daarnaast schreven studenten een profiel, waarmee zij hun professionele vorming afronden (7 EC).

Het panel heeft ernstige bezwaren tegen het collectief beoordelen van een afstudeerwerk, omdat deze wijze van beoordelen naar mening van het panel geen recht doet aan de individuele prestatie van studenten.

De opleiding herkent deze bezwaren uit het oogpunt van toetsen en beoordelen. Vanuit onderwijskundig perspectief hecht de opleiding aan een gezamenlijke aanpak van het onderzoek vanwege de samenwerking tussen de studenten onderling. Ook bood deze wijze van afstuderen studenten volgens de opleiding de mogelijkheid om deelonderzoeken van het lectoraat uit te voeren. Dat is overigens volgens de opleiding nu niet langer mogelijk, nu studenten een

onderzoek op de stageplek uitvoeren. Het voordeel is nu echter dat de onderzoeken en het daaraan gekoppelde beroepsproduct meer relevantie voor de praktijk hebben. Het panel ziet nog wel mogelijkheden om individuele studenten te onderzoeken te laten doen voor het lectoraat op de stageplek en nodigt de opleiding uit om dit verder te verkennen.

Het panel onderschrijft in principe de waarde van samenwerking bij het doen van onderzoek vanuit onderwijskundig perspectief. Het panel is echter vanuit het oogpunt van toetsing en beoordeling blij dat de opleiding het collectief beoordelen van onderdelen van afstudeerwerken achter zich heeft gelaten en de onderzoeken nu individueel beoordeelt.

Het panel hoort echter ook dat de opleiding het doen van een afstudeeronderzoek in duo's of trio's nog niet helemaal heeft losgelaten. Het panel adviseert daarbij echter met klem om als de opleiding daar alsnog voor kiest een valide modus te ontwikkelen om studenten echt individueel te beoordelen.

Het panel signaleert nog een ander aandachtspunt bij de beoordeling van de onderzoeken in de nieuwe opzet. Het panel vindt dat als de opleiding ervoor kiest om het onderzoek dienend te laten zijn aan het te ontwikkelen beroepsproduct, de beoordeling daarop moet worden aangepast. Nu vindt het panel dat de beoordeling nog te veel de onderzoeksvaardigheden centraal stelt. Het panel adviseert de opleiding nog eens kritisch naar de rubrics te kijken en deze aan te passen.

Laatste aandachtspunt is de beoordeling van de stage-opdrachten. Tijdens de stage worden een aantal competenties van de studenten op eindniveau getoetst. Bij de beoordeling zijn de praktijkbegeleider en docent vanuit Viaa SW betrokken. Het panel vindt het jammer dat deze stageopdrachten niet in de vorm van een portfolio zichtbaar zijn. De opleiding overweegt om studenten stageopdrachten in een portfolio zichtbaar te maken en deze te koppelen aan het Beroepsprofiel dat studenten in jaar 4 moeten schrijven. Het panel vindt dat een goede stap.

Borging

Het panel stelt vast dat de borging van de kwaliteit van toetsing en beoordeling goed belegd is bij docenten/examinatoren, toetscommissie en examencommissie.

De examencommissie wijst de examinatoren aan. Examinatoren moeten minimaal BKE-geschoold zijn. Zij zijn verantwoordelijk voor de invulling van de toetsmatrijs, de constructie van toetsen, het bepalen van de cesuur, de antwoordmodellen en de beoordelingscriteria. Examinatoren maken daarbij gebruik van een checklist, waarin de normen van betrouwbaarheid, objectiviteit, standaardisering validiteit, transparantie (BTSOV) van het Viaa-toetsbeleid zijn geoperationaliseerd.

De examen- en toetscommissie zijn academie breed georiënteerd. Het panel stelt vast dat beide commissies zich proactief opstellen en een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van het nieuwe curriculum. De Toetscommissie functioneert direct onder de Academiedirecteur en bestaat uit drie leden, waaronder een onderwijskundige en een lid van de examencommissie. De Toetscommissie is betrokken bij de formulering van de toetsmatrijzen, rubrics en beoordelingsformulieren. De Toetscommissie borgt de kwaliteit van de toetsing door alle toetsen van het nieuwe curriculum voorafgaand aan de afname te beoordelen op de BTOSV-criteria. De commissie entameert verder toetsbijeenkomsten en kalibreersessies onder examinatoren.

De Examencommissie vervult onder meer een belangrijke rol bij de borging van toetsing en de borging van het eindniveau. Om haar eigen functioneren verder te verbeteren heeft de examencommissie tot 2017-2018 samengewerkt met de examencommissie van Hogeschool Windesheim en heeft samen met deze hogeschool eindwerken uitgewisseld om tot een goede kwaliteitsborging te komen. Nu zoekt de examencommissie samenwerking met de examencommissies van CHE en Windesheim om meer te kunnen samenwerken en daarmee de kwaliteit van borging te optimaliseren.

Het panel vindt dat Viaa SW zorgvuldig werkt aan de borging van toetsing en beoordeling en is tevreden over het niveau van de borging die daarmee is bereikt.

Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel heeft een steekproef van vijftien eindwerken bestudeerd, waaronder drie van deeltijdstudenten. Vijf eindwerken dateren uit het afstudeerjaar 2016-2017, tien eindwerken uit het afstudeerjaar 2017-2018. Het panel heeft zowel de onderzoeken als de beroepsprofielen van de studenten bestudeerd.

Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Daaruit blijkt dat de opleiding erin slaagt om professionals op hbo-bachelorniveau op de arbeidsmarkt te brengen. Veel waardering heeft het panel voor beroepsprofielen van afgestudeerde studenten. Studenten reflecteren daarin op hun eigen leerproces, onderbouwd met theoretische concepten. De onderzoeken zijn voldoende van kwaliteit. Het werkveld is zeer positief over de kwaliteit van de afgestudeerden. Met name de methodische manier van werken en de ontwikkeling van een eigen professionele identiteit worden door het werkveld als sterke punten van alumni van Viaa herkend.

Onderbouwing

Eindwerken

Het panel heeft een steekproef van vijftien eindwerken bestudeerd, waaronder drie van deeltijdstudenten. Vijf eindwerken dateren uit het afstudeerjaar 2016-2017, tien eindwerken uit het afstudeerjaar 2017-2018. Het panel heeft zowel de onderzoeken als de profielen van de studenten bestudeerd. Het panel heeft van alle eindwerken de voldoende beoordeling kunnen onderschrijven. Het panel stelt dan ook vast dat de opleiding erin slaagt om sociaal werker op hbo-bachelorniveau op te leiden.

Wat betreft het onderzoek vallen een aantal zaken op. Over het algemeen is de onderwerpkeuze actueel en georiënteerd op de beroepspraktijk, zoals onderzoek naar het functioneren van sociale wijkteams, verslaving en integrale zorg voor leerlingen van een middelbare school. De kwaliteit van de toegepaste onderzoeksmethodiek is over het algemeen adequaat, dankzij een strakke – door de opleiding voorgeschreven – wijze van onderzoek doen. Het panel vond de onderzoeken

dan ook over het algemeen voldoende van kwaliteit. Wel heeft het panel bezwaren tegen de opzet van het onderzoek (te veel gericht op onderzoeksvaardigheden en minder op onderzoekende houding, te weinig aangesloten op de toekomstige beroepspraktijk van afgestudeerden, zie standaard 2) en tegen de beoordeling van het onderzoek (zie standaard 10). De opleiding heeft inmiddels het afstudeertraject met het onderzoek anders vormgegeven: individueel en meer gericht op vraagstukken uit de (stage) praktijk waar studenten werken. Het panel vindt dat een goede ontwikkeling.

Meer waardering heeft het panel voor de profielen die studenten aan het einde van hun opleiding opstellen. Het panel vindt deze van een goed niveau en vindt dat deze getuigen van een goed ontwikkeld reflectief vermogen. Het panel ziet dat studenten op een gedegen manier hun eigen leerproces onderzoeken, daarbij teruggrijpend op theoretische concepten. Afgestudeerden vonden het ontwikkelen van het profiel een waardevolle afronding van de opleiding. Een van de studenten noemde het werken aan het profiel in een groepje van critical friends en vervolgens het koppelen van het profiel aan literatuur en aan het werk in de praktijk het mooiste van de hele opleiding!

Kwaliteit afgestudeerden

Het panel heeft gesproken met werkveldvertegenwoordigers en met alumni.

Werkveldvertegenwoordigers zijn tevreden over de kwaliteit van de afgestudeerden.

Afgestudeerden beschikken over een goede kennisbasis en zijn goed in staat om methodisch te werken, vinden vertegenwoordigers. Het werkveld herkent de nadruk die opleiding legt op de ontwikkeling van de eigen professionele identiteit en de nadruk op levensbeschouwing. Dat maakt dat afgestudeerden met een holistische visie naar cliënten kijken als mensen en niet als mensen met een gebrek, zeggen werkveldvertegenwoordigers. Ook de alumni vinden de nadruk op vorming, de persoonlijke en professionele ontwikkeling waardevol en goed toepasbaar op alle organisaties, ongeacht de levensovertuiging van waaruit zij werken.

Uit de cijfers van studiekeuze 1,2,3 uit 2017 blijkt dat 9 procent van de afgestudeerden doorstroomt naar een masteropleiding en dat 62 procent van de werkende afgestudeerden binnen 1,5 jaar na afstuderen werk op hbo-bachelorniveau heeft. Slechts 5 procent van de afgestudeerden lukt het niet om in 1,5 jaar aan het werk te komen.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 2 Oriëntatie</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 3 Inhoud</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 4 Leeromgeving</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 6 Personeel</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 7 Voorzieningen</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 8 Begeleiding</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 9 Kwaliteitszorg</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 10 Toetsing</i>	Voldoende	Voldoende
<i>Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende	Voldoende

Het panel heeft een opleiding aangetroffen waarvan de basiskwaliteit op orde is. Sterke punten zijn de begeleiding van studenten en een weloverwogen christelijke signatuur. Aandachtspunten zijn het onderzoek en de beoordeling van de afstudeerwerken.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Social Work van Hogeschool Viaa als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Zoek meer aansluiting in de formulering van de beoogde leerresultaten bij het landelijk opleidingsprofiel;

Standaard 2

- Ontwikkel de opleidingsvisie op onderzoek door en betrek werkveld en lectoraat daarbij;

Standaard 3

- Ontwikkel een expliciete visie op internationalisering en wat de opleiding daarbij nastreeft en pas het curriculum daarop aan;

Standaard 4

- Maak meer gebruik van blended learning werkvormen;

Standaard 5

- Bied studenten die dat willen niet alleen de mogelijkheid om de opleiding te versnellen, maar ook de mogelijkheid om kennis en vaardigheden te verdiepen of te verbreden;

Standaard 7

- Organiseer de elektronische leeromgeving zodanig dat er meer ruimte ontstaat voor blended learning;

Standaard 9

- Houd oog voor de positie van de opleidingscommissie en verstevig de positie van deze commissie in de kwaliteitszorg;

Standaard 10

- Zorg voor een valide individuele beoordeling bij collectieve toetsing;
- Blijf aandacht besteden aan kalibratie om tot een eenduidige beoordeling te komen;
- Pas de beoordeling van het praktijkonderzoek aan op de dienende functie die het thans heeft ten opzichte van de ontwikkeling van het beroepsproduct;

Standaard 11

- Ga door met het kritisch bekijken van het afstudeertraject en de positie voor het onderzoekend vermogen daarin;
- Onderzoek de mogelijkheden om individuele studenten die dat willen onderzoek te laten doen voor het lectoraat op de stage-plek.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijd	Wat	Thema's	Wie aanwezig
8.30 – 9.00	Ontvangst	Ontvangst panel; besloten laatste afstemming door panel	Directeur Academie Social Work en Theologie
9.00-10.00	Onderwijs	Pitch; Gesprek over curriculum en onderwijs met docenten, waaronder curriculumcommissieleden	7 docent en
10.00 - 10.15	Paneltijd		Panel (besloten)
10.15-10.45	Management	Gesprek met Academiedirecteur en het CvB	Directeur Academie Social Work en Theologie Voorzitter CvB
10.45-11.00	Paneltijd		Panel (besloten)
11.00-11.45	Werkveld	Gesprek met werkveld, alumni, lector	Werkveld: 1 deelnemer Alumni: alumnus SPH vt alumnus SPH vt alumnus MWD dt lector Centrum voor Samenlevingsvraagstukken
11.45-12.30	Rondleiding en lunch	Korte rondleiding door school door Marjon; lunch door panel	Rondleiding, overgaand in lunch
12.30-13.00	Documenten	Aanvullende documentenstudie	Panel (besloten);
13.00-13.45	Borging	Gesprek over borging kwaliteit en niveau opleiding	Examencommissie: voorzitter, 2 x lid lid lid toetscommissie Toetscommissie: Lid voorzitter Kwaliteitscommissie: voorzitter lid
13.45-14.00	Paneltijd		Panel (besloten)

Tijd	Wat	Thema's	Wie aanwezig
14.00-14.45	Studenten	Gesprek met studenten	MWD: student SVM4, Student SVM4 (oud OC-lid) Student SVM4, Student SDS3, Student SVS4(oud OC-lid)
14.45-15.00	Paneltijd		Panel (besloten)
15.00-15.45	Begeleiding	Begeleiding	Studentcoördinator/begeleiding: 2 personen Decanaat: 1 medewerker Pastoraat: 1 medewerker
15.45-16.30	Paneltijd	Evaluatie, samenvatten en conclusies	Panel (besloten)
16.30-16.45	Terugkoppeling	Terugkoppeling resultaten aan opleiding	Accreditatie-werkgroep, voorzitter CvB
16.45-17.00	Pauze	Versnaperingen	
17.00-17.45	Ontwikkelgesprek	Ontwikkelgesprek over Onderzoek	Academiedirecteur Selectie uit opleiding: 6 medewerkers
17.45-18.00	Vertrek panel		

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

- Zelfevaluatie
- NVAO brief over planningsneutrale conversie naar hbo-master Social Work
- Viaa Studentenstatuut OER 2017-2018 en 2018-2019
- Algemeen deel studentenstatuut vastgesteld
- Afstudeergids MWD en SPH 2017-2018
- Beroepsprofiel SW
- BSA-norm 18-19
- Competenties Social Work 2012
- Studiegids Social Work 2017-2018 en 2018-2019
- Toetsprogramma
- Vijftien eindwerken